

A globális felelősségvállalásra nevelés a magyar iskolákban: keretek, lehetőségek és kihívások

Varga Attila

varga.attila@ofi.hu

Nemzetközi keretek

Fenntartható fejlődési célok 2016-2030 ENSZ

Fenntarthatóságra nevelés

- oktatási cél (4.7)

- biztosítani, hogy minden tanuló elsajátítsa azokat az ismereteket és készségeket, melyek elősegítik a fenntartható fejlődést:
 - a fenntartható fejlődésre és életstílusokra nevelést,
 - emberi jogi nevelést,
 - nemek közti egyenlőségre történő nevelést,
 - a béke és erőszakmentesség kultúrájára nevelést
 - **globális állampolgárságra nevelést**
 - a kulturális sokféleség, és a kultúra fenntartható fejlődéshez való hozzájárulásának a nagyrabecsülését.

A fenntartható fejlődést szolgáló oktatás

*„...legfontosabb szerepe az, hogy az egyéneket és a csoportokat felvértezze a tudatos választáshoz szükséges ismeretekkel, készségekkel és attitűdökkel, mely választásoknak köszönhetően **a világot olyanná alakíthatják, illetve olyannak őrizhetik meg,** amelyet ők maguk és a jövő nemzedékek egyaránt olyan helynek tartanak, ahol lehet élni és dolgozni. Az oktatási intézményeknek, a helyi közösségeknek, a civil társadalomnak és a munkáltatóknak mind kulcsfontosságú szerepük van az ilyen kompetenciák kifejlesztésében és előmozdításában.”*

ENSZ EGB FN stratégia

A fenntarthatóságra nevelés középtávú céljai az ENSZ Európai térségében

- Biztosítani, hogy **minden nevelési-oktatási intézmény 2019-ig érvényesítse a fenntarthatóságra nevelés egész-intézményes megközelítését a működése során**
- Elősegíteni a fenntarthatóságra nevelés terjesztését a pedagógusképzés minden területén
- Erősíteni a szakképzés szerepét a fenntarthatóságra nevelésben és a zöld gazdaság kialakításában

Fenntarthatóságra nevelés

- oktatási cél (4.7)

- biztosítani, hogy minden tanuló elsajátítsa azokat az ismereteket és készségeket, melyek elősegítik a fenntartható fejlődést:
 - a fenntartható fejlődésre és életstílusokra nevelést,
 - emberi jogi nevelést,
 - nemek közti egyenlőségre történő nevelést,
 - a béke és erőszakmentesség kultúrájára nevelést
 - **globális állampolgárságra nevelést**
 - a kulturális sokféleség, és a kultúra fenntartható fejlődéshez való hozzájárulásának a nagyrabecsülését.

ENSZ EGB FN stratégia

*A fenntartható fejlődést szolgáló oktatás legfontosabb szerepe az, hogy az egyéneket és a csoportokat felvértezze a tudatos választáshoz szükséges ismeretekkel, készségekkel és attitűdökkel, mely választásoknak köszönhetően **a világot olyanná alakíthatják, illetve olyannak őrizhetik meg**, amelyet ők maguk és a jövő nemzedékek egyaránt olyan helynek tartanak, ahol lehet élni és dolgozni. Az oktatási intézményeknek, a helyi közösségeknek, a civil társadalomnak és a munkáltatóknak mind kulcsfontosságú szerepük van az ilyen kompetenciák kifejlesztésében és előmozdításában.”*

Hazai jogi keretek

Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési (NEFE) Stratégia

szükséges megteremteni a globális nevelés és a NEFE ismeretek feltételrendszerét a formális oktatásba (tanárok, egyéb szakemberek képzése, tantervi segédanyagok megalkotása, programok finanszírozása)

784/2016. (XII. 16.) Korm. Határozat „A globális felelősségvállalásra nevelésről a formális és nem-formális oktatásban Magyarországon” című koncepcióról

A folyamatban levő NAT felülvizsgálat vegye figyelembe a Koncepció által javasolt tartalmi kiegészítéseket, fogalmazza meg a globális felelősségvállalásra nevelés fontosságát a formális oktatásban és konkrét feladatként jelölje meg annak végrehajtását.

Tantervi keretek: Nemzeti alaptanterv és kerettantervek

„A globális társadalmi-gazdasági folyamatok környezeti összefüggéseinek bemutatása lehetővé teszi, hogy a tanulók megismerjék az emberiség egész bolygónkra kiterjedő természetátalakító tevékenységét, valamint az ebből fakadó természeti, társadalmi és ökológiai problémákat. Így szembesülnek azokkal az új kihívásokkal, amelyek **gondolkodásunk középpontjába a fenntarthatóság kérdését, globális egymásrautaltságunk és felelősségünk felismerését állítják**” (Nemzeti Alaptanterv Földünk és környezetünk műveltségterület)

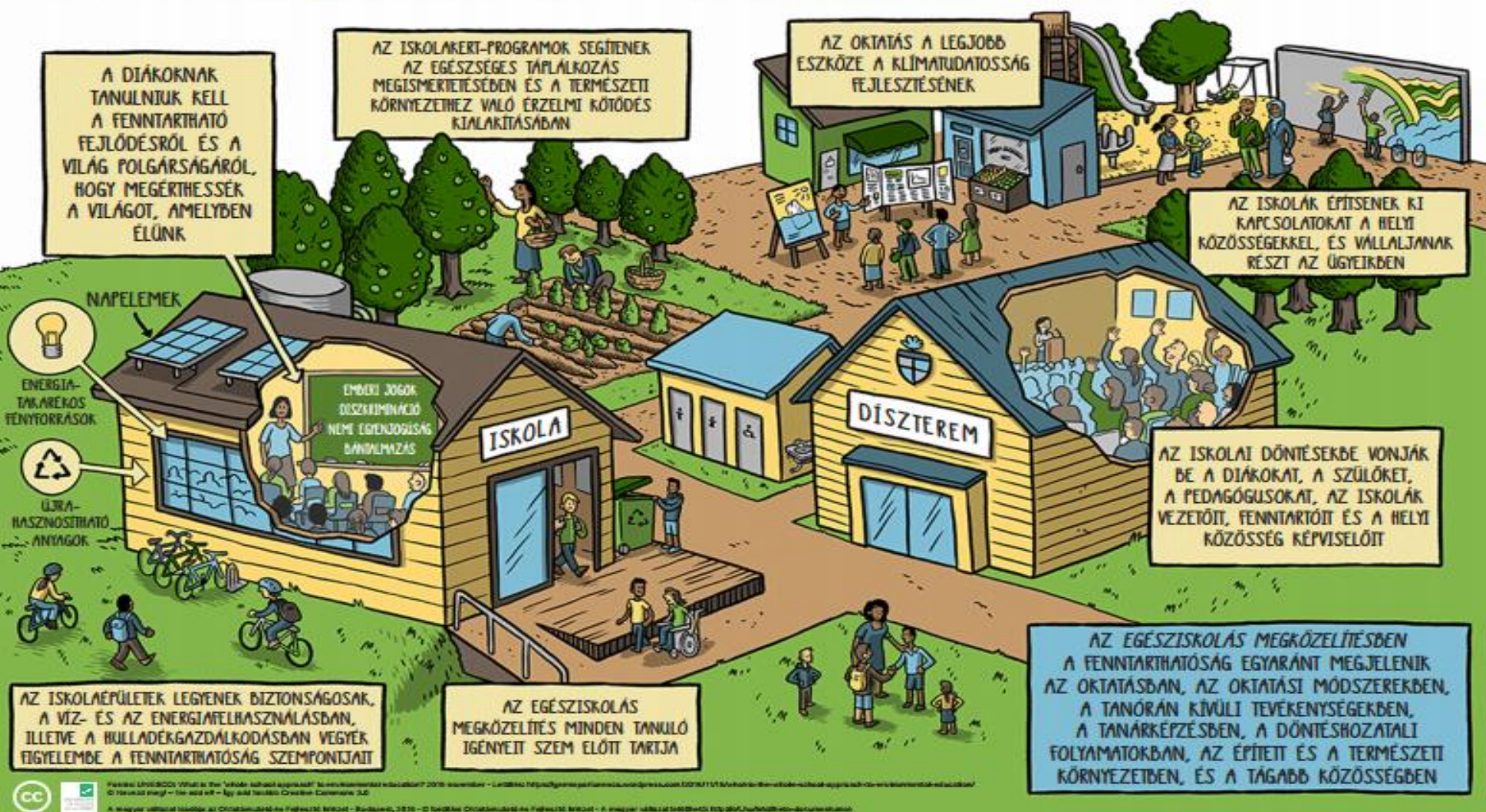
Pedagógiai lehetőségek: [UNESCO segédanyag](#)

1. Bevezetés	13
1.1 Mit jelent a globális felelősségvállalásra nevelés?	14
1.2 Hogyan készült ez az útmutató?	17
1.3 Kinek szól ez az útmutató, és hogyan használható?	18
2. Útmutató – a globális felelősségvállalásra nevelés tanulási tartalmi elemei	21
2.1 Területek	22
2.2 Eredmények	22
2.3 Tulajdonságok	23
2.4 Témák	24
2.5 Célkítűzések	25
2.6 Kulcsszavak	26
2.7 Útmutató mátrix	26
3. A globális felelősségvállalásra nevelés végrehajtása	45
3.1 Hogyan integráljuk az oktatási rendszerekbe	46
3.2 Hogyan valósítsuk meg az órán	51
3.3 Hogyan értékeljük a tanulási eredményeket	56
Mellékletek	59
1. melléklet: Válogatott online gyakorlatok és források	60
2. melléklet: Bibliográfia	66
3. melléklet: A gyakorlati tesztelésben részt vevők felsorolása	72

Intézményi szintű lehetőségek

A fenntarthatóságról nemcsak tanulni kell, hanem aszerint is kell élni!

Együttműködési lehetőségek

Civil szervezetek

Nemzetközi projektek

Állami kezdemenyezések

Kihívások: emberi erőforrások

Egy sikeres program számokban: Előadás/létszám/segítők

	Kedd	Szerda	Csütörtök
8.15 – 9.30	Őszi sünidő	Rád vár a hódvár	Élet a talpunk alatt
	42 gyerek	27 gyerek	50 gyerek
	8 segítő	6 segítő	11 segítő
9.45 – 11.00	Az erdő állatai	A méhek csodálatos élete	ÁLLATI jó tapasztalataim
	2 ovis csoport	46 gyerek	48 gyerek
	9 segítő	5 segítő	8 segítő
11.15 – 12.25	A puszta élővilága	Szárnyaszegett árvamadár	Madárvédelem a ház körül
	47 gyerek	40 gyerek	27 gyerek
	8 segítő	7 segítő	9 segítő

Kihívások: A rendszerszintű támogatás megteremtése

Pedagógusképzés
és továbbképzés

Pedagógus
minősítés

Iskolaértékelés

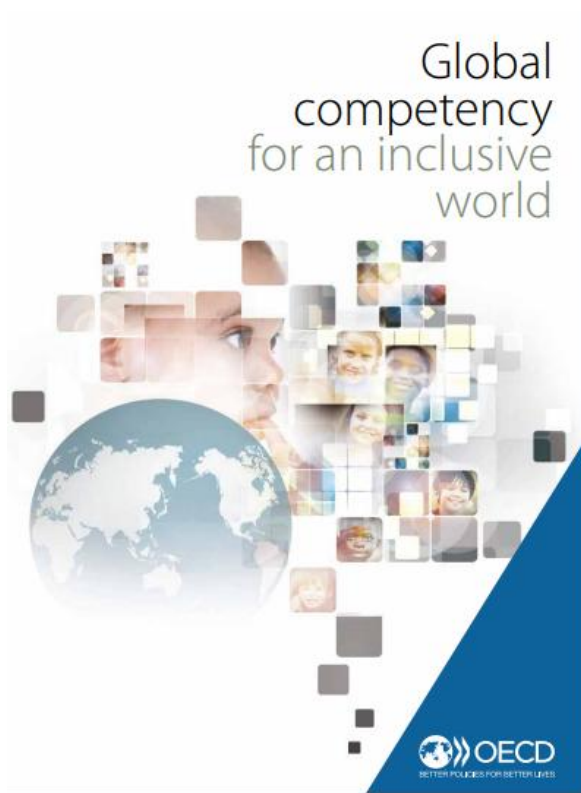
Szaktanácsadás

Tananyagok,
segédletek

Kihívások: A globális felelősségvállásra nevelés értékelése

PISA kezdeményezés

Jó gyakorlatok gyűjteménye

Tudnia kell:

Az óra ketyeg.

Együtt képesek vagyunk
változtatni.

Köszönöm figyelmüket!

Varga Attila
varga.attila@ofi.hu

